

Tích hợp tính bền vững trong đào tạo ngành thiết kế nội thất tại Việt Nam

Integrating sustainability in interior design education in Vietnam

> PGS.TS VŨ HỒNG CƯƠNG¹, THS TRẦN NGỌC THANH TRANG²

Khoa Nội thất, Trường Đại học Kiến trúc, Hà Nội;

¹Email: ktsvuhongcuong@gmail.com;

²Email: thanhtrang167@gmail.com

TÓM TẮT

Sự phát triển nhanh chóng của các đô thị tại Việt Nam đặt ra nhiều thách thức về môi trường và chất lượng cuộc sống, đòi hỏi một hướng đi bền vững. Bài báo phân tích tình hình phát triển đô thị xanh tại Việt Nam và vai trò của việc đào tạo nguồn nhân lực ngành thiết kế nội thất trong việc thực hiện các chiến lược bền vững. Nghiên cứu này tập trung vào các bài học kinh nghiệm từ chương trình đào tạo nội thất bền vững trên thế giới, từ đó đề xuất nguyên tắc và giải pháp cụ thể cho chương trình đào tạo tại Việt Nam. Phương pháp nghiên cứu bao gồm phân tích tài liệu, phỏng vấn chuyên gia và khảo sát thực địa, kết hợp với dữ liệu từ các báo cáo và nghiên cứu trước đây.

Từ khóa: Đô thị xanh; bền vững; đào tạo nguồn nhân lực; Việt Nam; phát triển đô thị; nội thất.

ABSTRACT

The rapid urbanization in Vietnam poses numerous challenges concerning the environment and quality of life, necessitating a sustainable approach. This paper analyzes the state of green urban development in Vietnam and the role of training interior design professionals in implementing sustainable strategies. The study focuses on lessons learned from sustainable interior design programs worldwide, proposing specific principles and solutions for training programs in Vietnam. The research methods include document analysis, expert interviews, and field surveys, combined with data from previous reports and studies.

Keywords: Green urban; sustainability; workforce training; Vietnam; urban development; interior design.

GIỚI THIỆU

Kể từ thời kỳ Cách mạng Công nghiệp, thế giới phải đối mặt với nhiều vấn đề môi trường do quá trình công nghiệp hóa không kiểm soát, tiêu thụ nhiên liệu hóa thạch, mật độ dân số

cao, v.v. Khủng hoảng sinh thái thể hiện rõ rệt qua các vụ cháy rừng, ô nhiễm không khí, hạn hán và biến đổi khí hậu trên toàn thế giới, bắt đầu ảnh hưởng đến con người về mặt kinh tế và xã hội. Trong bối cảnh này, các biện pháp cần thực hiện để giải quyết các vấn đề môi trường đã bắt đầu ảnh hưởng đến cuộc sống hàng ngày và trở nên cần thiết. Liên Hợp quốc đã xác định giai đoạn từ năm 2020 đến năm 2030 là "Thập kỷ Hành động" và kêu gọi thế giới giải quyết nhiều vấn đề khác nhau, bao gồm biến đổi khí hậu. Lời kêu gọi toàn cầu, được công bố vào năm 1987 với tên gọi Báo cáo Brundtland, định nghĩa tính bền vững là "sự phát triển đáp ứng nhu cầu của hiện tại mà không làm ảnh hưởng đến khả năng đáp ứng nhu cầu của các thế hệ tương lai". Trong dự báo của Liên Hợp quốc cho năm 2030, phạm vi của tính bền vững đã được mở rộng và các mục tiêu bền vững đã được xác định trong 17 lĩnh vực khác nhau, từ giáo dục đến y tế, từ năng lượng giá cả phải chăng đến các thành phố bền vững.

Chính phủ Việt Nam đã đặt ra các mục tiêu về phát triển đô thị xanh và bền vững thông qua các kế hoạch quốc gia như Chiến lược Quốc gia về Đô thị Xanh và Chiến lược Quốc gia về Biến đổi Khí hậu. Sự cam kết này thể hiện qua các chính sách, dự án và chương trình hành động cụ thể được triển khai trong những năm gần đây.

Một số đô thị lớn như Hà Nội và TP.HCM đã tiến hành các dự án cải tạo và phát triển hạ tầng xanh bao gồm công viên và khu vườn công cộng. Các dự án này không chỉ cải thiện không gian sống mà còn góp phần giảm thiểu ô nhiễm môi trường, cải thiện chất lượng không khí và tạo ra các khu vực vui chơi, giải trí cho người dân. Đầu tư vào hệ thống giao thông công cộng là một trong những giải pháp quan trọng để giảm thiểu kẹt xe và ô nhiễm không khí. Các dự án như tuyến metro, xe buýt nhanh và hệ thống xe đạp công cộng đã và đang được triển khai tại các thành phố lớn. Ngoài ra, các biện pháp khuyến khích sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả cũng được thực hiện, bao gồm việc sử dụng đèn LED chiếu sáng công cộng và khuyến khích sử dụng năng lượng tái tạo. Nhiều đô thị đã triển khai các chương trình xử lý rác thải một cách hiệu quả hơn, từ việc phân loại rác tại nguồn đến xử lý và tái chế. Các dự án này không chỉ giúp giảm thiểu lượng rác thải chôn lấp mà còn tạo ra nguồn tài nguyên tái chế có giá trị. Việt Nam đã bắt đầu áp dụng các biện pháp để giảm thiểu thiệt hại từ biến đổi khí hậu bao gồm việc xây dựng các công trình hạ tầng chống ngập và bảo vệ bờ biển. Các biện pháp này nhằm giảm thiểu tác động của thiên tai và bảo vệ cộng đồng dân cư sống ở các khu vực

đề bị tổn thương. Mặc dù đã đạt được nhiều tiến bộ, Việt Nam vẫn đối mặt với nhiều thách thức liên quan đến ô nhiễm môi trường, quản lý nước và tài nguyên, và quy hoạch đô thị. Các vấn đề này đòi hỏi sự hợp tác chặt chẽ giữa các cấp chính quyền, cộng đồng và các tổ chức phi chính phủ để tìm ra các giải pháp bền vững.

1. TỔNG QUAN CÁC NGHIÊN CỨU TRONG ĐÀO TẠO NGUỒN NHÂN LỰC PHÁT TRIỂN ĐÔ THỊ XANH VÀ BỀN VỮNG

Theo "Báo cáo Tình trạng toàn cầu về Tòa nhà và Xây dựng" do Chương trình Môi trường Liên Hợp quốc công bố vào năm 2020, năng lượng tiêu thụ bởi ngành xây dựng chiếm 55% trên quy mô toàn cầu. Báo cáo cũng chỉ ra rằng tỷ lệ phát thải carbon do ngành xây dựng gây ra đã đạt mức cao nhất, 38%, vào năm 2019. Các tòa nhà mới, đặc biệt ở các nước đang phát triển, là nguồn phát thải carbon tiềm năng (UNEP, 2020). Do đó, các bên liên quan trong ngành xây dựng có nhiều công việc phải làm về mặt bền vững. Giáo dục là cách duy nhất để đạt được điều này. Các kiến trúc sư nội thất phải tạo ra các thiết kế tập trung vào con người và tính bền vững, giúp tăng cường trải nghiệm của người dùng trong tòa nhà mà không gây hại đến tài nguyên thiên nhiên (Mendler & Odell, 2000).

Liên Hợp quốc đã tuyên bố giai đoạn từ năm 2005 đến 2014 là "Thập kỷ Giáo dục vì Phát triển Bền vững" và nhằm đến việc sử dụng các nguồn lực giáo dục để làm cho thế giới bền vững hơn (UNESCO, n.d.). Liên Hợp quốc mong muốn mọi cá nhân, bất kể tuổi tác và nghề nghiệp, nhận thức được vấn đề này. Xét rằng hơn 80% những người ra quyết định trong ngành công nghiệp, chính trị và xã hội là những người tốt nghiệp đại học (Scott & Gough, 2004), giáo dục về tính bền vững cần được cung cấp ở cấp độ giáo dục đại học. Giáo dục là một trong những yếu tố quan trọng nhất để chuẩn bị cho các nhà ra quyết định và công dân của ngày mai xây dựng một tương lai bền vững và là một trong những điều kiện cơ bản của phát triển bền vững. Tuy nhiên, mức độ hiểu biết hiện nay của xã hội chưa bao gồm các giải pháp cho các vấn đề môi trường toàn cầu và các vấn đề kinh tế, môi trường và xã hội sẽ nảy sinh từ chúng. Do đó, giáo dục về phát triển bền vững nên là trọng tâm của kế hoạch tương lai (UN, 2012a). Với mục đích này, một chiến dịch giáo dục toàn cầu mang tên ESD đã được UNESCO công bố vào năm 2004. Chiến dịch này ra đời như một chương trình nhằm cung cấp cho học sinh một góc nhìn phản biện cũng như hình dung ra các kịch bản tương lai (Özsoy, 2015). ESD có bốn mục tiêu: đảm bảo bình đẳng trong giáo dục, sửa đổi các chương trình giáo dục hiện có theo hướng bền vững, nâng cao nhận thức của xã hội về tính bền vững thông qua giáo dục và cung cấp đào tạo cho các chuyên gia (UN, 2012a). Mục tiêu của ESD là tích hợp bốn mục tiêu này vào mọi nền giáo dục mà mọi người nhận được, từ giáo dục mầm non đến giáo dục đại học và học tập tại nơi làm việc (UN, 2012b). Các nghiên cứu quốc tế đã chỉ ra rằng đào tạo nguồn nhân lực để thiết kế và phát triển các khu đô thị xanh và bền vững là rất quan trọng để đạt được tính bền vững về môi trường và thúc đẩy nền kinh tế xanh. Việc phát triển các chương trình đào tạo dựa trên hồ sơ công việc của cá nhân và công việc nhóm cung cấp một cái nhìn rõ ràng hơn về kiến thức, năng lực và trình độ kỹ năng cần thiết.

Sự hợp tác giữa các cơ sở giáo dục đại học và cộng đồng doanh nghiệp là điều cần thiết cho việc đào tạo và đào tạo lại các chuyên gia trong lĩnh vực xây dựng và nhà ở, tập trung vào công nghệ thông tin và nghiên cứu sinh viên. Bộ phận nhân sự đóng một vai trò quan trọng trong việc thẩm huấn văn hóa

nhận thức về môi trường trong các tổ chức, góp phần vào sự bền vững của môi trường và thu hút những tài năng giỏi nhất. Nhu cầu về một loạt các kỹ năng chung đáp ứng các yêu cầu của các cộng đồng bền vững đã được nhấn mạnh, nhấn mạnh tầm quan trọng của việc đào tạo các chuyên gia về thiết kế đô thị, kiến trúc và khảo sát. Giáo dục đóng một vai trò quan trọng trong việc chuyển đổi sang các nguyên tắc của nền kinh tế xanh và các mô-đun đào tạo liên ngành có thể được tích hợp vào các khóa đào tạo cá nhân để chuẩn bị cho các chuyên gia tương lai.

Trong bối cảnh hiện nay, những người sẽ làm việc trong lĩnh vực xây dựng trong tương lai cần có kiến thức về các vấn đề môi trường và các giải pháp mà ngành xây dựng có thể mang lại. Đặc biệt, ngành kiến trúc nội thất có ảnh hưởng lớn đến môi trường hơn nhiều nhóm nghề nghiệp khác. Các lựa chọn của nhà thiết kế trong các yếu tố xây dựng như vật liệu, đồ nội thất, ánh sáng nội thất, v.v., có tác động trực tiếp và tích cực hoặc tiêu cực đến các vấn đề môi trường (Dodsworth, 2009). Hội đồng Chứng nhận Thiết kế Nội thất (CIDA) định nghĩa mối quan hệ giữa kiến trúc nội thất và tính bền vững là "các chiến lược lấy con người làm trung tâm có thể giải quyết các ảnh hưởng văn hóa, nhân khẩu học, và chính trị đối với xã hội. Các nhà thiết kế nội thất cung cấp các giải pháp thiết kế và xây dựng linh hoạt, bền vững, và thích ứng, tập trung vào sự phát triển của công nghệ và đổi mới trong môi trường nội thất...". Liên đoàn Kiến trúc sư/Nhà thiết kế Nội thất Quốc tế (IFI) cũng cho rằng kiến trúc/thiết kế nội thất là một nhóm chuyên nghiệp tìm ra giải pháp cho nhu cầu của con người, rằng các nguồn lực cần được sử dụng bền vững và tiết kiệm, và thiết kế bao gồm sức khỏe, hạnh phúc, và an toàn (IFI, 2020). Vì vậy, việc bổ sung nội dung liên quan đến tính bền vững vào chương trình giảng dạy kiến trúc nội thất là cần thiết để sinh viên hiểu rằng tính bền vững là một phần quan trọng của thiết kế.

2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Để đạt được mục tiêu nghiên cứu về việc đào tạo nguồn nhân lực phát triển đô thị xanh và bền vững trong lĩnh vực Nội thất, nhóm nghiên cứu đã áp dụng một loạt các phương pháp nghiên cứu đa dạng. Các phương pháp này bao gồm phân tích tài liệu, phỏng vấn chuyên gia, khảo sát thực địa, nghiên cứu định lượng, và tổng hợp phân tích dữ liệu. Sự kết hợp của các phương pháp này giúp chúng tôi có cái nhìn sâu rộng và cụ thể về tình trạng hiện tại cũng như những nhu cầu cải tiến trong giáo dục ngành kiến trúc nội thất. Dưới đây là mô tả chi tiết về phương pháp chính được sử dụng trong nghiên cứu:

- Phương pháp phân tích tài liệu: Nghiên cứu này bắt đầu bằng việc thu thập và phân tích các tài liệu liên quan đến giáo dục và phát triển đô thị xanh và bền vững, đặc biệt trong bối cảnh Việt Nam. Các nguồn tài liệu bao gồm sách, bài báo khoa học, báo cáo nghiên cứu trước đây, và dữ liệu thống kê từ các tổ chức uy tín như Liên Hợp quốc, UNESCO, và các cơ quan chính phủ Việt Nam. Phương pháp này giúp xây dựng nền tảng lý thuyết vững chắc và xác định các yếu tố quan

3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

3.1. Bài học Kinh nghiệm từ các trường Đại học trên thế giới

Trong quá trình phân tích các chương trình đào tạo thiết kế nội thất bền vững tại các trường đại học trên thế giới, một số bài học kinh nghiệm đã được rút ra như sau:

Bảng 1: Nội dung bền vững tích hợp trong các khoá học kiến trúc/nội thất tại các trường Đại học trên Thế giới (Nguồn: Tác giả)

Nội dung bền vững tích hợp trong khóa học	Đại học	Khoa học Ankara	Antala	Atilim	Bahçeşehir	Bilgi	Istanbul	Văn hóa Istanbul I	Kỹ thuật Istanbul	Sabahattin Zaim	Yeditepe	FIT (New York)	Đại học Westminster (London)	Đại học Wrocław (Poland)	BURD (UAE)	Đại học Parsons (New York)	
Lịch sử và Định nghĩa về Tính bền vững		x		x		x		x	x	x	x	x	x				x
Các vấn đề môi trường và Nguồn năng lượng tái tạo			x		x	x	x	x	x			x		x			
Hệ thống Chứng nhận Tòa nhà Xanh			x		x	x			x		x	x	x				
Kiến trúc Tiết kiệm Năng lượng; Hệ thống thu động và chủ động														x			
Ánh sáng nhân tạo và ánh sáng ban ngày		x	x		x		x	x		x	x	x					x
Hiệu suất nhiệt và Hệ thống HVAC		x	x	x	x	x	x		x	x							
Quản lý chất thải												x					
Bảo tồn nước												x					
Vật liệu xây dựng bền vững			x		x		x	x	x	x	x	x		x	x	x	x
Tái chế		x	x			x			x								
Cải tiến năng lượng và tái sử dụng thích ứng												x					
Mô hình hóa BIM		x	x				x		x	x			x	x	x	x	x
Kiến trúc bản địa												x					
Mô phỏng sinh học				x						x							
Xu hướng thiết kế chậm						x			x			x					
Thành phố bền vững		x	x	x	x				x			x					
Tòa nhà bền vững địa phương và toàn cầu												x					
Sức khỏe con người									x			x					
Tâm lý môi trường		x	x	x	x		x	x	x			x					x

Tại một số trường đại học, nội dung giảng dạy về tính bền vững còn rất hạn chế. Cụ thể, Đại học Yeditepe chỉ cung cấp thông tin cơ bản về các tòa nhà tiết kiệm năng lượng, trong khi Đại học Istanbul Gelişim chỉ có một khóa học về lịch sử của tính bền vững và các nguồn năng lượng tái tạo. Ngược lại, Đại học Istanbul Bilgi có một chương trình giảng dạy phong phú hơn về các chủ đề như: Phát triển bền vững; Hệ thống chứng nhận công trình xanh; Hệ thống thụ động/chủ động; Tiềm năng nhiệt; Bảo tồn nước; Công trình xanh; Tái chế; Các yếu tố xây dựng bền vững; Tính toán dựa trên hiệu suất; Mô hình thông tin xây dựng (BIM). Đặc biệt, Đại học Bilgi còn tổ chức các khóa học về tính bền vững trong trường hè, như một trại hè bên ngoài Istanbul.

Các yếu tố quan trọng cần được đưa vào chương trình đào tạo thiết kế nội thất bền vững bao gồm: Hệ thống thụ động và chủ động; Chương trình chứng chỉ công trình xanh; Tiềm năng nhiệt; Kiểm soát ánh sáng ban ngày trong không gian; Bảo tồn nước; Vật liệu xây dựng bền vững. Điều này nhấn mạnh sự cần thiết của việc đưa vào giảng dạy các tiêu chuẩn và hệ thống chứng nhận về công trình xanh, nhằm giúp sinh viên có cái nhìn toàn diện và áp dụng vào thực tế thiết kế.

Một điểm yếu chung của các chương trình đào tạo là thiếu nội dung về quản lý chất thải và kiến trúc bản địa. Đặc biệt, quản lý chất thải nên được đưa vào chương trình giảng dạy vì các tòa nhà tạo ra chất thải rắn trong suốt vòng đời của chúng, có tác động tiêu cực đến môi trường. Chất thải do vật liệu xây dựng gây ra là loại chất thải khó loại bỏ nhất. Do đó, kiến trúc sư nội thất tương lai cần được trang bị kiến thức về các vấn đề và giải pháp liên quan đến chất thải vật liệu xây dựng. Ngoài ra một số điểm nổi bật trong việc tích hợp tính bền vững trong chương trình đào tạo lĩnh vực thiết kế Kiến trúc Nội thất tại các trường khác như:

- *Chương trình học về thiết kế nội thất bền vững tại Học viện Mỹ thuật Krakow* bao gồm các khóa học lý thuyết và thực hành về thiết kế bền vững: Học viện này cung cấp một khóa học bắt buộc về thiết kế nội thất bền vững. Khóa học này mang lại kiến thức toàn diện về các khía cạnh

đa chiều của tính bền vững, bao gồm cả lý thuyết và công cụ thiết kế chuyên nghiệp. Học viện áp dụng các lớp học thiết kế tích hợp (IDC), kết hợp các module thực hành của các khóa học về Xây dựng và Thiết kế Nội thất Bền vững. Các lớp học này giúp sinh viên phát triển khả năng áp dụng các chiến lược thiết kế bền vững, quản lý tài nguyên hiệu quả, và tối ưu hóa các tham số chất lượng môi trường trong nhà (MDPI).

- *Khoa Kiến trúc Cảnh quan và Quy hoạch Môi trường tại Utah State University* tích hợp các nguyên tắc phát triển bền vững vào chương trình giảng dạy: Chương trình giáo dục tại đây nhấn mạnh vào giáo dục liên ngành, kết hợp kiến thức từ nhiều lĩnh vực khác nhau để giải quyết các vấn đề phức tạp về phát triển bền vững. Sinh viên được học cách áp dụng các nguyên tắc phát triển bền vững vào thực tế thông qua các dự án thực địa và các khóa học thực hành. Điều này giúp sinh viên nắm vững các kỹ năng cần thiết để thiết kế và quy hoạch môi trường bền vững (MDPI).

- *Chương trình Thạc sĩ về Kiến trúc và Thiết kế Môi trường tại University of Westminster* bao gồm các phương pháp giảng dạy và nghiên cứu về thiết kế bền vững: Trường sử dụng phương pháp tiếp cận dựa trên bằng chứng để giảng dạy các nguyên tắc thiết kế môi trường. Sinh viên được học cách áp dụng lý thuyết vào thực tế thông qua các dự án nghiên cứu và thiết kế. Chương trình cũng tích hợp các dự án thực tế, nơi sinh viên làm việc với các đối tác trong ngành và tham gia vào các dự án thực tế để nâng cao hiểu biết và kỹ năng về thiết kế bền vững (MDPI).

- *Chương trình thiết kế nội thất tại FIT* nhấn mạnh vào thiết kế dựa trên bằng chứng và nhân đạo, bao gồm các yếu tố bền vững: Chương trình nhấn mạnh vào việc thiết kế không chỉ vì thẩm mỹ mà còn vì lợi ích của con người và môi trường. Sinh viên được học cách tạo ra các không gian nội thất không chỉ đẹp mắt mà còn bền vững và có lợi cho sức khỏe người dùng. FIT tích hợp các yếu tố bền vững vào mọi khía cạnh của chương trình giảng dạy, bao gồm sử dụng vật liệu bền vững, tiết kiệm năng lượng, và quản lý chất thải hiệu quả (Home).

Bảng 2: Tích hợp tính bền vững trong chương trình đào tạo ngành kiến trúc nội thất tại Việt Nam (nguồn: Tác giả)

Nguyên tắc	Nội dung	Đề xuất cụ thể
Kết nối (Connection)	-Giáo dục về tầm quan trọng của thiết kế bền vững. -Tạo động lực và nhận thức cho sinh viên thông qua các hoạt động bảo vệ môi trường.	-Xây dựng các khóa học và hoạt động ngoại khóa về bảo vệ môi trường. -Tổ chức các dự án liên quan đến thiên nhiên để sinh viên tham gia.
Hiểu biết (Understanding)	-Cung cấp kiến thức về tác động tiêu cực của các hoạt động xây dựng đến môi trường. -Đào tạo lý thuyết về các khái niệm và tiêu chuẩn thiết kế bền vững.	-Tích hợp các môn học về môi trường và bền vững vào chương trình đào tạo. -Mời các chuyên gia giảng dạy và chia sẻ kinh nghiệm thực tế.
Quy trình (Process)	-Giảng dạy về vật liệu xây dựng bền vững và cách tích hợp vào thiết kế. -Hướng dẫn quản lý dự án từ góc độ bền vững.	-Xây dựng các khóa học về vật liệu xanh và quản lý dự án bền vững. -Tạo điều kiện cho sinh viên tham gia các dự án mô phỏng thực tế.
Thực hành (Practice)	-Tạo điều kiện cho sinh viên thực hành các phương pháp thiết kế bền vững. -Khuyến khích sinh viên tham gia vào các dự án thực tế và thực tập.	-Hợp tác với các doanh nghiệp để cung cấp cơ hội thực tập và dự án thực tế. -Tổ chức các cuộc thi và workshop về thiết kế bền vững.
Cam kết (Commitment)	-Xây dựng triết lý sống bền vững cho sinh viên. -Tăng cường nhận thức xã hội và trách nhiệm của sinh viên.	-Tổ chức các khóa học về triết lý sống bền vững và trách nhiệm xã hội. -Hỗ trợ sinh viên và giảng viên trong việc thực hiện các nghiên cứu về thiết kế bền vững.
Đề xuất bổ sung	-Xây dựng chương trình học chuyên biệt về thiết kế bền vững. -Phát triển các dự án liên ngành để thúc đẩy sự hợp tác và ý tưởng chung. -Tăng cường cơ hội học tập thực tiễn thông qua hợp tác với doanh nghiệp và tổ chức. -Khuyến khích nghiên cứu và phát triển trong lĩnh vực thiết kế bền vững.	Tích hợp các môn học chuyên biệt và các dự án liên ngành vào chương trình đào tạo. -Cung cấp cơ hội thực tập và tham gia các dự án thực tế. -Hỗ trợ tài chính và cơ sở vật chất cho nghiên cứu và phát triển.

- Parsons tích hợp tính bền vững trong chương trình thiết kế nội thất, nhấn mạnh vào thiết kế nhân đạo và các yếu tố bền vững. Parsons cung cấp một chương trình giảng dạy toàn diện về thiết kế nội thất bền vững, nhấn mạnh vào việc hiểu biết về các điều kiện sinh thái và xã hội, và thiết kế để đáp ứng nhu cầu của con người một cách bền vững. Sinh viên được tham gia vào các dự án thực tế, học cách áp dụng các nguyên tắc bền vững vào thiết kế và tạo ra các không gian nội thất có tác động tích cực đến môi trường và xã hội (*The New School*).

- Chương trình tại BUID nhấn mạnh vào tích hợp tính bền vững trong mọi khóa học thiết kế nội thất, từ năm nhất đến năm cuối. BUID tích hợp các nguyên tắc bền vững vào tất cả các khóa học thiết kế nội thất, từ các môn học cơ bản đến các dự án tốt nghiệp. Điều này giúp sinh viên phát triển tư duy bền vững từ những bước đầu tiên trong quá trình học tập. BUID thực hiện khảo sát và thực nghiệm với sinh viên để đánh giá tác động của việc tích hợp tính bền vững vào chương trình giảng dạy. Kết quả cho thấy sinh viên có khả năng áp dụng các nguyên tắc bền vững vào thiết kế một cách hiệu quả sau khi tham gia các khóa học này (BSpace).

Từ các bài học kinh nghiệm này, có thể thấy rằng việc đào tạo thiết kế nội thất bền vững cần được cải tiến và phát triển một cách toàn diện hơn. Các chương trình đào tạo nên bao gồm đầy đủ các yếu tố bền vững, từ quản lý chất thải, sử dụng vật liệu bền vững, đến các hệ thống và chứng chỉ công trình xanh. Điều này sẽ giúp sinh viên hiểu rõ hơn về tầm quan trọng của tính bền vững và áp

dụng các kiến thức này vào thực tế thiết kế, góp phần xây dựng các công trình bền vững trong tương lai.

3.2. Nguyên tắc tích hợp tính bền vững trong chương trình đào tạo ngành thiết kế nội thất

Trong bối cảnh các vấn đề môi trường toàn cầu như biến đổi khí hậu, ô nhiễm không khí và cạn kiệt tài nguyên ngày càng nghiêm trọng, ngành xây dựng và thiết kế nội thất đóng vai trò quan trọng trong việc giảm thiểu các tác động tiêu cực này. Nghiên cứu đã chỉ ra rằng việc phát triển nguyên tắc đào tạo thiết kế nội thất bền vững là cấp thiết để trang bị cho các kiến trúc sư và nhà thiết kế những kiến thức và kỹ năng cần thiết nhằm đối phó với các thách thức môi trường, đảm bảo sự phát triển bền vững của ngành và tăng cường nhận thức cũng như trách nhiệm xã hội của sinh viên.

Bên cạnh đó, việc áp dụng các nguyên tắc bền vững còn khuyến khích sự sáng tạo và đổi mới, giúp sinh viên thử nghiệm và áp dụng các công nghệ và vật liệu mới, từ đó tạo ra những công trình không chỉ thẩm mỹ mà còn hiệu quả về năng lượng và thân thiện với môi trường. Hơn nữa, việc đào tạo theo các nguyên tắc này giúp đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của thị trường và khách hàng đối với các giải pháp thiết kế bền vững, nâng cao uy tín và sức cạnh tranh của các chuyên gia và doanh nghiệp trong ngành.

Nhằm xây dựng một tương lai bền vững cho ngành thiết kế nội thất và xã hội, việc đề xuất và triển khai các nguyên tắc chi tiết trong đào tạo thiết kế nội thất bền vững là vô cùng quan trọng.

Những nguyên tắc này sẽ là nền tảng để hướng dẫn và cải thiện chất lượng đào tạo, đảm bảo rằng các thể hệ kiến trúc sư và nhà thiết kế tương lai có đủ năng lực và ý thức để góp phần xây dựng các công trình bền vững.

Tính bền vững là kết quả của sự hợp tác và ý tưởng chung từ các bên liên quan. Để các công trình xây dựng trở nên bền vững, đặc biệt trong các hoạt động xây dựng gây hại cho thiên nhiên, tất cả những người ra quyết định (nhà khoa học, nhà hoạt động môi trường, tổ chức tài chính, kỹ sư, kiến trúc sư, kiến trúc sư nội thất, v.v.) cần đóng vai trò tích cực trong việc thúc đẩy tính bền vững (Stieg, 2006). Hartman (2012) cũng đồng tình với quan điểm này khi cho rằng: “Thiết kế bền vững không tự nó xảy ra”. Sự tham gia của các nhóm chuyên môn tạo nên không gian nội thất là điều không thể thiếu để thực hiện được loại hình làm việc nhóm này. Do đó, không chỉ các kiến trúc sư nội thất mà mọi nhóm chuyên môn liên quan đến các đơn vị cấu thành nên tòa nhà đều cần được đào tạo về tính bền vững và học cách thực hành nghề nghiệp của mình từ góc độ này. Stieg (2006) cho rằng giáo dục bền vững cho sinh viên kiến trúc nội thất chủ yếu là lý thuyết và thiếu sót trong phần ứng dụng, gọi đó là “khoảng cách bền vững”. Khoảng cách này có thể được lấp đầy qua năm giai đoạn: **kết nối, hiểu biết, quy trình, thực hành và cam kết**. Những nguyên tắc này không chỉ giúp nâng cao chất lượng đào tạo mà còn đảm bảo rằng các kiến trúc sư và nhà thiết kế tương lai sẽ có đủ năng lực và ý thức để đóng góp vào việc xây dựng các công trình bền vững, từ đó tạo ra một tương lai tốt đẹp hơn cho ngành thiết kế nội thất và xã hội.

Tại Việt Nam, nhu cầu về các công trình xanh và bền vững đang ngày càng tăng cao, đặt ra yêu cầu cấp thiết về việc đào tạo nguồn nhân lực có đủ kiến thức và kỹ năng để thiết kế và triển khai các dự án bền vững. Các chương trình đào tạo truyền thống trong ngành nội thất hiện nay cần phải được cập nhật và mở rộng để tích hợp các nguyên tắc và thực hành bền vững, từ đó trang bị cho sinh viên những công cụ cần thiết để đối mặt với các thách thức môi trường và đáp ứng yêu cầu của thị trường lao động hiện đại. Nhằm mục tiêu xây dựng một chương trình đào tạo toàn diện và hiện đại, phần nội dung sau đây sẽ đưa ra các gợi ý cụ thể để tích hợp tính bền vững trong chương trình đào tạo ngành nội thất. Các gợi ý này bao gồm việc cập nhật và mở rộng nội dung giảng dạy, áp dụng các phương pháp giảng dạy và học tập tiên tiến, sử dụng công nghệ và tài nguyên giáo dục hiện đại, khuyến khích nghiên cứu và phát triển, nâng cao năng lực giảng viên, và tạo môi trường học tập và làm việc bền vững. Việc triển khai các gợi ý này sẽ giúp chương trình đào tạo ngành nội thất tại Việt Nam không chỉ đáp ứng được yêu cầu bền vững của xã hội mà còn thúc đẩy sự sáng tạo và đổi mới trong lĩnh vực thiết kế nội thất.

4. KẾT LUẬN

Việc tích hợp tính bền vững trong chương trình đào tạo ngành Nội thất là cần thiết để trang bị cho sinh viên những kiến thức và kỹ năng cần thiết nhằm đáp ứng các yêu cầu của thị trường và các thách thức về môi trường. Các gợi ý trên giúp xây dựng một chương trình đào tạo toàn diện, đồng thời khuyến khích sự sáng tạo và đổi mới trong thiết kế nội thất bền vững. Đào tạo nguồn nhân lực cho phát triển đô thị xanh và bền vững là yếu tố then chốt để đảm bảo sự thành công của các chiến lược phát triển đô thị tại Việt Nam. Cần có sự hợp tác chặt chẽ giữa các tổ chức giáo dục, chính phủ, doanh nghiệp và các tổ chức phi chính phủ để đảm bảo rằng nguồn nhân lực được trang bị đầy đủ kiến thức và kỹ năng cần thiết để đối phó với các thách thức về môi trường và đô thị. Ngoài ra, cần liên tục đánh giá hiệu quả của các phương pháp giáo dục và điều chỉnh để đảm bảo rằng sinh viên luôn được trang bị kiến thức và kỹ năng cần

thiết để thực hành thiết kế bền vững. Đối với chuẩn đầu ra của chương trình đào tạo, bên cạnh kiến thức chuyên môn, chú trọng phát triển các kỹ năng mềm như lãnh đạo, giao tiếp, và làm việc nhóm để sinh viên có thể thực hiện các dự án bền vững hiệu quả hơn. Cuối cùng, cần khuyến khích sinh viên tham gia các chương trình trao đổi và hợp tác quốc tế để học hỏi và áp dụng các kinh nghiệm và công nghệ tiên tiến từ các nước phát triển.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Dodsworth, S. (2009). Những nguyên tắc cơ bản của Thiết kế Nội thất. AVA Publishing.
2. IFI. (2020). Chính sách giáo dục kiến trúc/nội thất của IFI (IFI IA/DEP). Link
3. Jaffe, S. B., Fleming, R., Karlen, M., & Roberts, S. H. (2020). Những nguyên tắc cơ bản của Thiết kế Bền vững. Wiley.
4. Jones, L. (2008). Thiết kế nội thất có trách nhiệm. Trong Thiết kế có trách nhiệm với môi trường. Wiley.
5. McLennan, J. F. (2004). Triết lý của Thiết kế Bền vững: Tương lai của Kiến trúc. Ecotone Publishing Company.
6. Mendler, S. F., & Odell, W. (2000). Hướng dẫn về Thiết kế Bền vững của HOK. John Wiley and Sons.
7. Özsoy, V. (2015). Giáo dục Nghệ thuật và Thiết kế vì Phát triển Bền vững. Tạp chí toàn cầu về Khoa học nhân văn và Xã hội, 3, 487-497.
8. Scott, W., & Gough, S. (2004). Phát triển Bền vững và Học tập: Khung vấn đề. RoutledgeFalmer.
9. Tucker, L. M. (2014). Thiết kế nội thất nhà ở và thương mại bền vững: Áp dụng các khái niệm và thực hành. Fairchild.
10. UN. (2012a). Sổ tay giáo dục vì Phát triển Bền vững. Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa Liên Hợp quốc.
11. UN. (2012b). Thúc đẩy kỹ năng vì Phát triển Bền vững.
12. UNEP. (2020). Báo cáo tình trạng toàn cầu về Tòa nhà và Xây dựng năm 2020.
13. UNESCO. (n.d.). Thập kỷ Giáo dục vì Phát triển Bền vững của Liên Hợp quốc. UNESCO. Link.